

Smittskydd Regelverk

Inledning
Smittskyddsläkarens ansvar
Smittskyddslagen
Behandlade läkares skyldigheter enligt SmL
Smittspårning
Dokumentation

Mål med smittskydd

Skydda **befolkningen** mot smittsam sjukdom

Ge **individ** som bär på sådan sjukdom stöd och behandling

God kvalitet på smittskyddet

- Skydd mot smittspridning till osmittade
- God kunskap hos vårdgivare om smittskyddsåtgärder
- Smittskydd, vårdhygien och smittspårare i regionen ska ha en hög kompetens
- Rättssäkerhet
- Garantier för erforderlig vård och lämpligt stöd
- God ledning av smittskyddsläkaren
- Utvecklat samarbete mellan olika aktörer

Författningarnas förhållning till smittskydd

Hälso- och sjukvårdslagen

Organisationsfrågor och principer för vård och behandlingen. Regionen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som är bosatt inom regionen.

Patientsäkerhetslagen

Regler för vårdgivaren och personalen inkl behörighet och ansvar för patientsäkerhet och för att förhindra smittspridning och vårdskador.

Patientlagen

Patienten ska få sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård som är av god kvalitet och som står i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Barnperspektivet.

Patientdatalagen

Definierar sjukvård. Regelverk för att kunna följa vården av patienten och för att kunna ta del av uppgifter om index och kontakter.

Smittskyddslagen

Skyldigheter för invånare, patienter, personal, utifrån samhällsskyddet, att förhindra smittspridning av någon typ av agens.

Offentlighets- och sekretesslagen

Hälso- och sjukvårdssekretess inom offentlig hälso- och sjukvård. Index absoluta skydd.

Föreskrifter

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete SOSFS 2011:9

Smittspårningspliktiga sjukdomar [HSLF-FS 2015:27](#)

Regionala riktlinjer/avtal

Regionens och Smittskyddsläkarens ansvar

Samhällets smittskydd

Samhällets smittskydd skall tillgodose befolkningens behov av skydd mot spridning av smittsamma sjukdomar.

(1:1 SmL)

Regionens ansvar för smittskyddet inom sitt område

- Varje region ansvarar för att **behövliga** smittskyddsåtgärder vidtas inom regionen, i den mån annat inte följer av denna lag.
- Smittskyddsläkaren har ett samlat ansvar för smittskyddsarbetet inom det område där han eller hon verkar.

1:8 SmL
6:1 SmL

- Smittskyddsläkaren skall planera, organisera och leda smittskyddet och verka för effektivitet, samordning och likformighet.

(6:1 SmL)

Smittskyddsläkaren uppgifter:

- Se till att allmänheten har tillgång till den information som behövs för att var och en skall kunna skydda sig mot smittsamma sjukdomar,
- Ge råd och anvisningar om smittskyddsåtgärder för grupper som är särskilt utsatta för smittrisk,
- Se till att förebyggande åtgärder vidtas,
- Stödja behandlande läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal samt andra som är verksamma inom smittskyddet i arbetet mot smittsamma sjukdomar och när det behövs ge råd om lämpliga åtgärder

Smittskyddsläkaren uppgifter:

- Följa upp anmälningar om inträffade sjukdomsfall och se till att behövliga åtgärder vidtas för att finna smittkällan och personer som kan ha utsatts för smittrisk samt att ändamålsenliga råd och förhållningsregler ges till dem som kan ha smittats,
- Bevaka att de som bär på en smittsam sjukdom får det stöd eller den vård som påkallas av sjukdomen eller smittrisken,
- Följa att vårdgivare vidtar de åtgärder som krävs för att förebygga smittspridning, samt
- Fortlöpande följa smittskyddsläget i området.

(6:2 SmL)

Sml:s 6:5 ansvar

Om smittskyddsläkaren uppmärksammar **brister i smittskyddet** skall han eller hon påpeka detta för den myndighet eller annan som har att avhjälpa bristerna. Om bristerna inte avhjälpas och detta medför fara från smittskyddssynpunkt skall smittskyddsläkaren anmäla förhållandena till respektive tillsynsmyndighet.

Myndighetsutövning i Sml

- 3:2 Ansöka om tvångsundersökning
- 3:8 Hälsokontroll
- 3:9 Beslut om karantän
- 4:3 Sml prövar beslutet om förhållningsregler
- 4:8 Sml bryter sekretess och meddelar närstående diagnos
- 5:1 Ansökan om isolering
- 5:3 Ansökan/beslut om tillfällig isolering
- 5:8 Sml beslut om isoleringens upphörande
- 6:3 Anmana misstänkt smittad enligt 3:6 Sml till provtagning

Smittskyddsläkaren kan begära ut uppgifter/Uppgiftsskyldighet

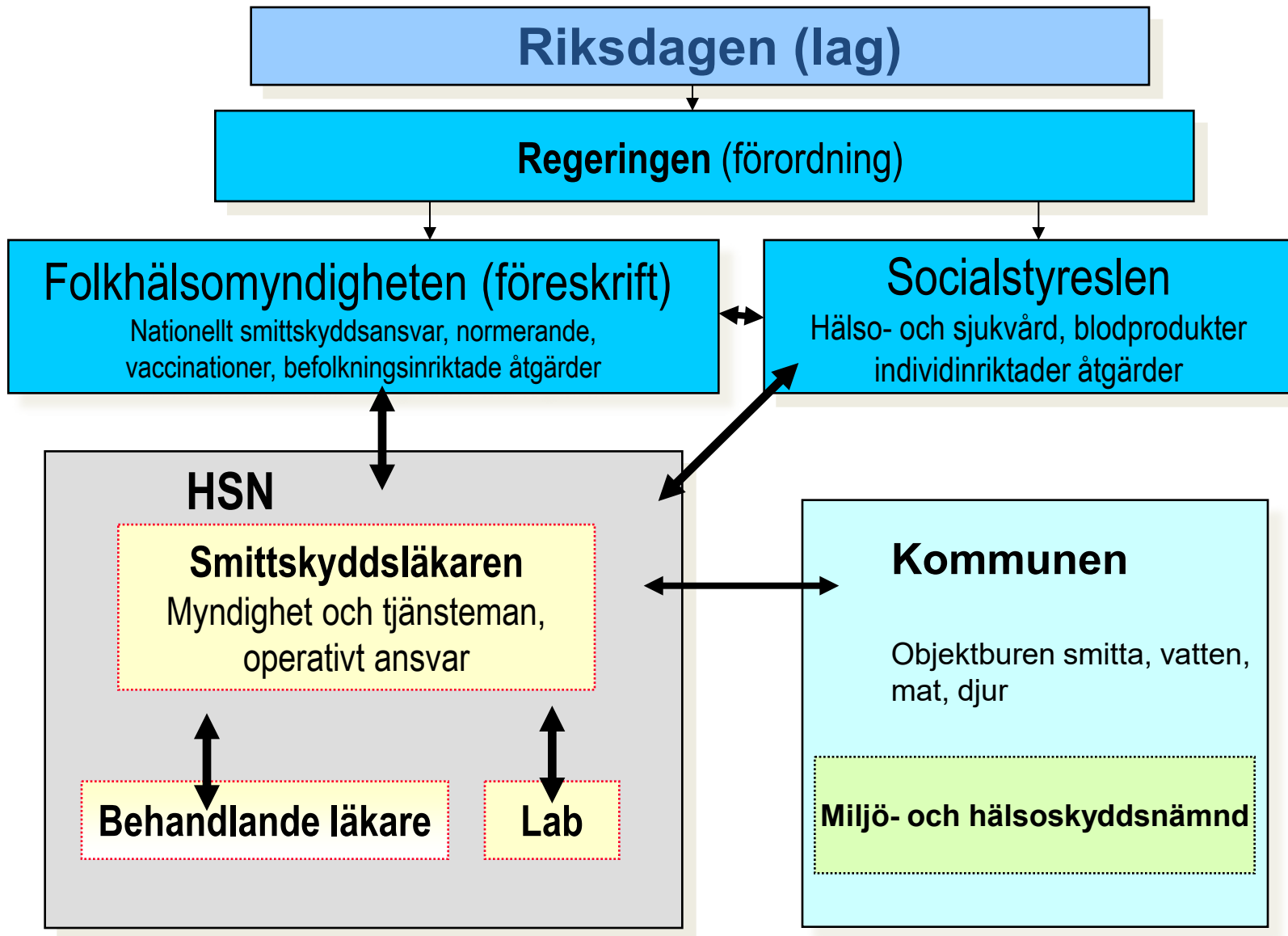
- Om smittskyddsläkaren för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag behöver uppgifter om en person som smittats av en allmänfarlig sjukdom, är följande personer och myndigheter skyldiga att på begäran av smittskyddsläkaren lämna honom eller henne de uppgifter som behövs,
 1. myndigheter
 2. personal inom enskild hälso- och sjukvård
- Den som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt läkare och andra som är ansvariga inom hälso- och sjukvården skall lämna upplysningar till smittskyddsläkaren om denne i ett enskilt fall begär det och behöver det för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

6:9 SmL
6:10 SmL

Smittskyddslagen – en skyddslag

Grunden för åtgärder riktade till människor

- Ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet
- Respekt för människors lika värde och enskildas integritet
- Särskild hänsyn när det gäller åtgärder för barn
- Inte mer långtgående än vad som är försvarligt i förhållande till faran för människors hälsa
- Frivillighet – tvång endast om inga andra möjligheter står till buds

Smittskyddslagen

- 69 anmälningsspliktiga sjukdomar varav
 - 32 allmänfarliga ("ska")
 - övriga är anmälningsspliktiga ("bör")

Alla allmänfarliga är smittspårningspliktiga +
16 st av de övriga anmälningsspliktiga

Smittskyddslagens tillämpningsområden

Smittsamma sjukdomar (ska också anmälas)

Om de har *anmärkningsvärd utbredning* eller *uppträder i allvarlig form*

Anmälningspliktiga smittsamma sjukdomar

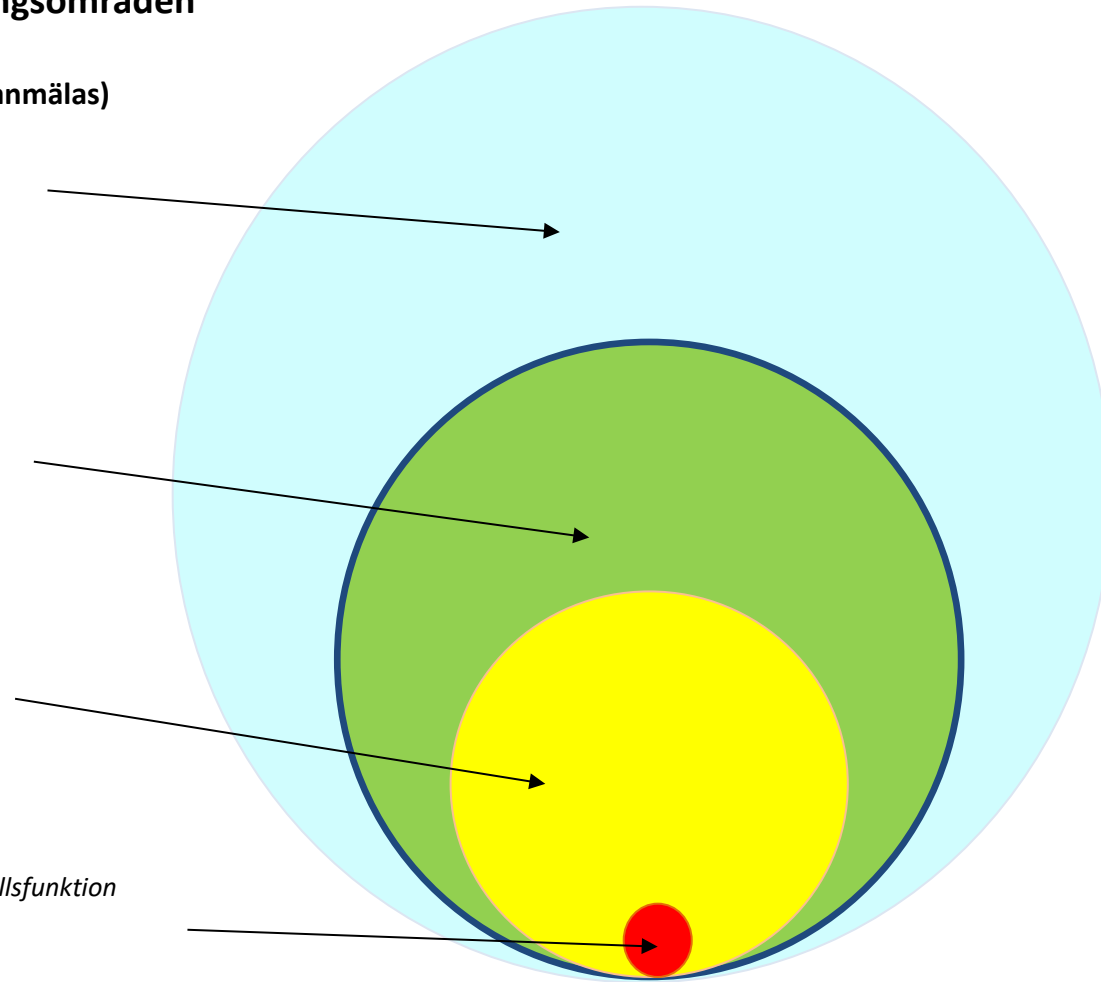
- Sjukdomar som *kan överföras till eller mellan människor* och som *kan innebära ett inte ringa hot mot människors hälsa*
- Smittspårningsplikt för vissa

Allmänfarliga sjukdomar

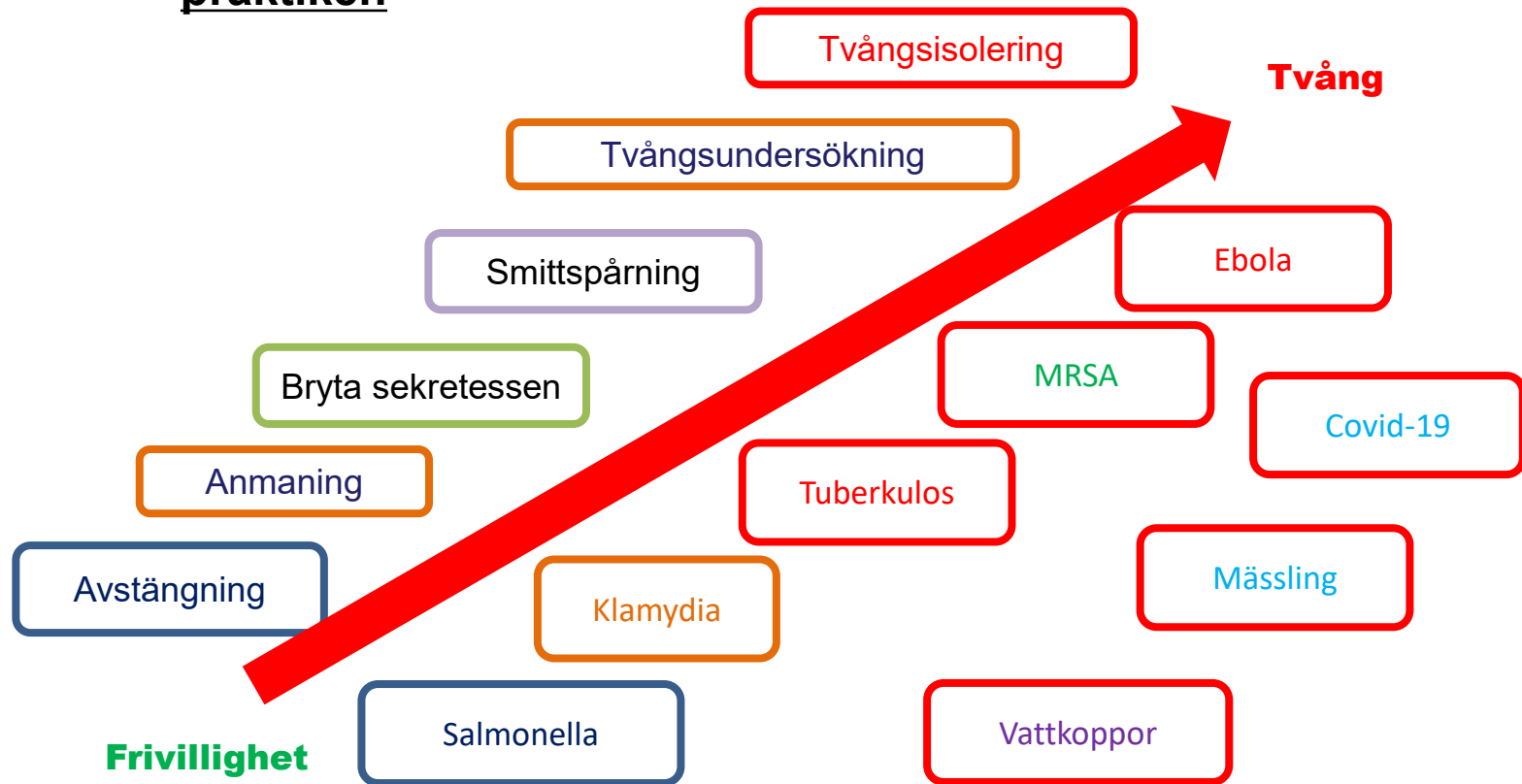
- *Livshotande, kan innebära långvarig sjukdom eller medföra andra allvarliga konsekvenser*
- *Krav på den enskilde kan förhindra smittspridning*
- Förhållningsregler
- Smittspårningsplikt

Samhällsfarliga sjukdomar

- *Påverkar/risk för påverkan av samhällsfunktion*
- Extraordinära åtgärder
- Smittkoppor, SARS, Ebola

Proportionalitetsprincipen i praktiken

Allmänfarliga sjukdomar smittspårningspliktiga

STI

- gonorré
- klamydia
- hiv
- syfilis

Övriga

- difteri
- mpox
- infektion med enterohemorragisk E.coli
- giardia
- hepatit A-E
- campylobacter
- kolera
- infektion med meticillinresistenta gula stafylokocker (MRSA)
- sars
- Smittkoppor
- Marburgvirusinfektion

- mjältbrand
- paratyfoidfeber
- pest
- infektion med pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin G
- polio
- ebola
- rabies
- salmonella
- shigella
- tuberkulos
- tyfoidfeber
- fågelinfluensa
- influensa A/H1N1
- virala hemorragiska febrar
- Infektion med HTLV I eller II

Övriga smittspårningspliktiga sjukdomar

- Botulism
- Brucellos
- Covid-19
- Cryptosporidium
- Echinokockinfektion
- Entamöba histolytica-infektion
- Enterobacteriaceae som producerar ESBL av karbapenemastyp (ESBL-CARBA)
- Kikhosta
- Legionella
- Listeria
- Mässling
- Papegojsjuka
- Påssjuka
- Röda hund
- Trikinos
- vancomycinresistenta enterokocker (VRE)
- vibrioinfektion exkl. kolera
- Yersinia
- mers

Diagnoslistor

smittsamma sjukdomar

- Allmänfarliga sjukdomar (bilaga 1. SmL)
- Samhällsfarlig sjukdom (bilaga 2. SmL)
- Anmälningsspliktig sjukdom, exkl. allmänfarliga (bilaga 1. Förordning SFS 2004:255)
- Anmälningsspliktiga sjukdomar med huvudsakligen sexuell smittväg (bilaga 2. Förordning SFS 2004:255)
- Smittspårningspliktig sjukdom, exkl. allmänfarliga (SOSFS 2012:2)
- Allmänna vaccinationsprogrammet (bilaga 3. Förordning SFS 2004:255)

Behandlande läkares/hälso- och sjukvårdspersonalens ansvar

Behandlande läkares skyldigheter enligt SmL

- ta prov för att fastställa allmänfarlig sjukdom
- informera om sjukdomens art och smittsamhet (råd och stöd)
- ge förhållningsregler för att hindra smittspridning
- smittspåra
- göra klinisk anmälan
- anmäla till smittskyddsläkaren om förhållningsregler och smittspårning inte följs

patienten ska även erbjudas behandling, men det är enligt hälso- och sjukvårdslagen, ej SmL

Anmälan av sjukdomsfall och epidemiologisk övervakning

Läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal skall vara uppmärksamma på förekomsten av smittsamma sjukdomar och vidta de åtgärder som skäligen kan krävas från smittskyddssynpunkt.

Anmälan av sjukdomsfall och epidemiologisk övervakning

Läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal skall vara uppmärksamma på förekomsten av smittsamma sjukdomar och vidta de åtgärder som skäligen kan krävas från smittskyddssynpunkt.

Provtä

Smittspärning

Behandla

Ge förhållningsregler

Vaccinera

Anmälan av sjukdomsfall och epidemiologisk övervakning

- En behandlande läkare som misstänker eller konstaterar fall av allmänfarlig sjukdom eller annan anmälningspliktig sjukdom, skall utan dröjsmål anmäla detta till smittskyddsläkaren i det landsting där den anmälade läkaren har sin yrkesverksamhet och till Folkhälsomyndigheten.
- Anmälan skall göras även beträffande annan sjukdom som är eller som misstänks vara smittsam, om sjukdomen har fått en anmärkningsvärd utbredning inom ett område eller uppträder i en elakartad form.

Anmälan av sjukdomsfall och epidemiologisk övervakning

- En anmälan enligt 5 § skall innehålla uppgifter om
 1. den smittades eller misstänkt smittades namn, personnummer eller samordningsnummer samt adress,
 2. den sannolika smittkällan,
 3. de sannolika smittvägarna,
 4. de åtgärder som läkaren vidtagit för att hindra smittspridning, och
 5. andra uppgifter av betydelse för smittskyddet.

Nordisk jämförelse: Skyldighet att provta sig för smittsam sjukdom?

- Sverige – Ja. Den som vet eller har anledning att misstänka att han eller hon bär på en allmänfarlig sjukdom eller en annan smittspårningspliktig sjukdom.
- Norge – Den som har anledning att tro att han eller någon han eller hon är smittad med en allmänt farlig infektionssjukdom måste konsultera en läkare för nödvändig undersökning.
- Finland – Ja. Obligatoriskt hälsokontroll vid misstanke om allmänfarlig smittsam sjukdom.
- Danmark – Ja. Det är varje persons ansvar att hålla sig informerad om rekommendationer och riktlinjer som är relevanta om hantering av smittsamma sjukdomar.

Provtagning enligt 3 kap. 1 § SmL

Uppmanad att testa sig

Den som vet eller har anledning att misstänka att hon eller han bär på en allmänfarlig sjukdom är skyldig att omedelbart gå och provta sig.

T.ex.

- då man har symtom som är typiska för sjukdomen
- då man utsatts för risk att smittas av någon som man vet eller får reda på är smittad
- om man **underrättas** om att smitta kan ha överförts i ett smittspårningsärende

Förhållningsregler – vid provtagning/diagnos

Patienten är skyldig att följa de **individuellt utformade** förhållningsregler som behandlande läkare beslutat om .4 **kap, 2 § SmL**

Allmänfarliga sjukdomar

- inskränkningar i arbete, skolgång etc.
- förbud donera blod och organ
- förbud dela injektionsverktyg
- informera vårdgivare, även icke-medicinska ingrepp
- informera sexualpartner
- minimera risk för smittspridning vid sex (ej samlagsförbud mao)
- iaktta särskilda hygienrutiner
- regelbunden kontakt med behandlande läkare

F-regler ska dokumenteras i journal och meddelas skriftligen och muntligen till patient.

Patientens/kontaktens rättigheter och skyldigheter

.

Den enskildes generella **skyldighet** att **förebygga smittspridning**

- Var och en skall genom uppmärksamhet och rimliga försiktighetsåtgärder **medverka** till att förhindra spridning av smittsamma sjukdomar.
- Den som vet eller har anledning att misstänka att han eller hon bär på en **smittsam sjukdom** är skyldig att vidta de åtgärder som krävs för att skydda andra mot smittrisk.
- Den som vet att han eller hon bär på en **allmänfarlig sjukdom** är skyldig att lämna information om smittan till andra människor som han eller hon kommer i sådan kontakt med att beaktansvärd risk för smittoöverföring kan uppkomma.

(2:1-2 §§ SmL)

Vård och behandling

- Den som bär på en allmänfarlig sjukdom skall av behandlande läkare erbjudas den vård och behandling som behövs för att förebygga eller minska risken för smittspridning. Om det finns behov av särskilda behandlingsinsatser för att förändra ett smittfarligt beteende skall detta också erbjudas den enskilde.
- Om den behandlande läkaren får veta eller misstänker att en patient som bär på en allmänfarlig sjukdom inte följer erbjuden medicinsk behandling och detta innebär en smittrisk för andra människor skall läkaren anmäla detta till smittskyddsläkaren.
Anmälan behöver dock inte göras om läkaren bedömer att patienten i fortsättningen kommer att följa behandlingen.

(4 kap. 6-7 §§ SmL)

Kostnadsfrihet – vård och behandling

Undersökning, vård och behandling som läkaren bedömer minska risken för smittspridning och som ges inom regionens hälso- och sjukvård eller av en läkare som får ersättning enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning eller enligt vårdavtal med regionen är kostnadsfri för patienten om det är fråga om en allmänfarlig sjukdom.

Kostnadsfrihet enligt SmL

Kostnadsfrihet enligt 1 och 2 §§ gäller

1. den som enligt 5 kap. socialförsäkringsbalken är bosatt i Sverige,
2. den som utan att vara bosatt här har rätt till vårdförmåner i Sverige vid sjukdom enligt vad som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen,
3. utländska sjömän när det gäller undersökning, vård, behandling och läkemedel vid gonorré, klamydia och syfilis enligt en internationell överenskommelse rörande vissa lättnader för sjömän vid behandling för könssjukdom av den 1 december 1924,
4. den som omfattas av lagen om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd.
5. den som omfattas av lagen om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. (Prop. 2007/08:10)
6. de kategorier personer som ingår i regionala/politiska beslut om avgiftsfri provtagning, läkemedel och behandling.

Sekretess

- Hälsö- och sjukvårdssekretess enligt 25 kap. 1 offentlighets och sekretesslagen inom offentlig vård
- Tystnadsplikt för hälso- och sjukvårdspersonal inom privat verksamhet. Patientsäkerhetslag 6:15.

Smittspårning

.

Smittspårning: terminologi

- **Smittspårning** – åtgärd för att ta reda på av vem patient/index blivit smittad och vilka andra som kan ha blivit smittade.
- **Index** – varje ny person med positivt testresultat eller misstänkt sjukdomsfall, som påträffas i smittspårningsarbetet och följaktligen kan ha smittat eller kan komma att sprida smittan vidare till andra personer. **Kontakt/partner** – person som riskerar att vara smittad p.g.a. sexuell kontakt.
- **Behandlande läkare** – den läkare som provtar en person som kan vara smittad med en smittsam sjukdom.
- **Förhållningsregler** – om en patient diagnostiseras med en allmänfarlig sjukdom ska behandlande läkare besluta om individuellt utformade regler i syfte att hindra smittspridning.
- **Partnerbrev** - brev (med uppmaning att provta sig för viss sjukdom) att skickas med indexpatienten eller att skickas till partner enligt överenskommelse med patienten.
- **Patient** - person som erhåller eller är registrerad för att erhålla hälso- och sjukvård.
- **Patientjournal** – en eller flera journalhandlingar som rör samma patient.
- **Smittspårningshandlingar** – anteckningar som görs och handlingar som upprättas eller kommer in i samband med smittspårning. samtliga kontakter registreras i smittspårningshandling.
- **Sexuell kontakt** – samlag (vaginal, analt eller oralt) eller annan intim sexuell kontakt, t ex petting.
- **Smittspårningsärende** – utredning om vem som kan ha överfört smittan till en patient och vilka andra personer som kan ha smittats.
- **SmSt alt smi** = smittskyddsenheten/ smittskyddsläkaren.

Nordisk jämförelse: Är smittspårning obligatorisk?

- Norge: Ja.
- Danmark: Ja och nej.
- Finland: Ja.
- Sverige: Ja.

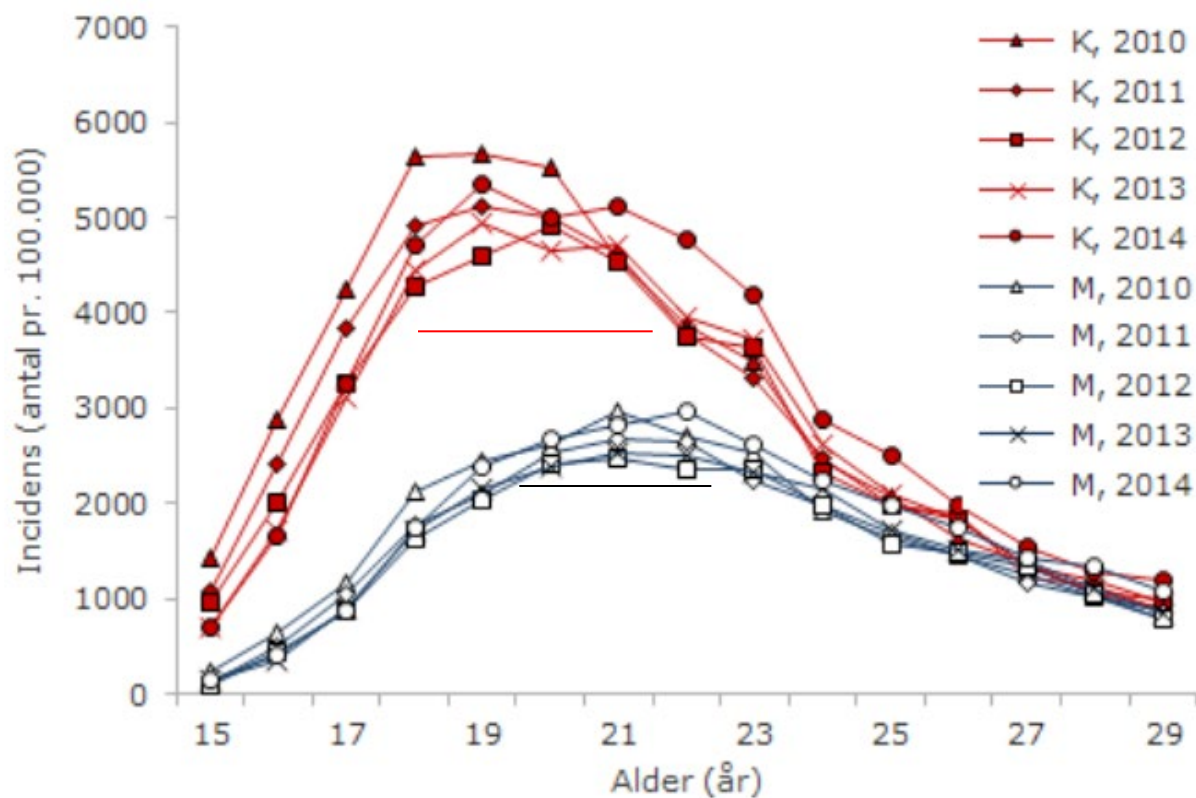
Smittspårningens syfte

Ge partners möjlighet till tidig upptäckt och behandling – med så få medicinska konsekvenser som möjligt. Smittspridningen minimeras.

Rättigheter

- Osmittad
 - förbli osmittad
- Misstänkt smittad
 - uppgiven i smittspårning
 - tidig upptäckt
 - provtagning
 - minimal risk för komplikationer
 - rätt bemötande
 - sekretess
- Smittad
 - behandling
 - stöd
 - rätt vård
 - minskad risk för komplikationer
 - ingen diskriminering
 - rätt bemötande
 - sekretess

Figur 1. Incidens pr. 10⁵ af laboratoriepåvist klamydia, mænd og kvinder 15-29 år, 2010-2014

Mattias Waldeck, Smittskydd Skåne

Tabel 2. Antal anmeldte gonorétilfælde og incidens pr. 10⁵ fordelt på region og landsdel, 2013-2014

Region	Landsdel	Antal		Incidens pr. 10 ⁵	
		2014	2013	2014	2013
Hovedstaden	København by	429	346	64,3	48,4
	Københavns omegn	99	73	19,5	13,9
	Nordsjælland	52	31	11,7	6,9
	Bornholm	2	0	4,7	0,0
Sjælland	Østsjælland	25	15	10,7	6,3
	Vest- og Sydsjælland	55	33	9,4	5,7
Syddanmark	Fyn	132	82	27,3	16,9
	Syddjylland	174	70	24,3	9,8
Midtjylland	Østjylland	112	113	13,6	13,4
	Vestjylland	52	29	12,2	6,8
Nordjylland	Nordjylland	63	41	10,9	7,1
	Andet/ukendt	65	8	-	-
	I alt	1.260	841	22,9	15,0

Incidens för GC i Sverige 2015 var 17,
i Skåne 15 och i Stockholm 41

Smittspårning/partnerspårning

Om en behandlande läkare konstaterar eller misstänker att en undersökt patient har smittats av en allmänfarlig sjukdom eller en annan smittspårningspliktig sjukdom skall läkaren eller annan hälso- och sjukvårdspersonal med särskild kompetens **försöka få upplysningar från patienten** om vem eller vad som kan ha överfört smittan och om andra personer kan ha smittats. **Den enskilde är skyldig att lämna de upplysningar han eller hon förmår lämna.**

Smittspårning/partnerspårning

Om en behandlande läkare konstaterar eller misstänker att en undersökt patient har smittats av en allmänfarlig sjukdom eller en annan smittspårningspliktig sjukdom skall läkaren eller annan hälso- och sjukvårdspersonal med särskild kompetens **försöka få upplysningar från patienten** om vem eller vad som kan ha överfört smittan och om andra personer kan ha smittats. **Den enskilde är skyldig att lämna de upplysningar han eller hon förmår lämna.**

Om den som enligt första stycket ansvarar för smittspårning **på grund av uppgifter från patienten** misstänker att andra personer kan ha smittats skall han eller hon se till att dessa underrättas om att de kan ha smittats av sjukdomen och uppmanas att uppsöka läkare.

Vem får smittspåra

Den som har en grundutbildning samt genomgått utbildning för "särskild kompetens" enligt smittskyddslagen får genomföra smittspårning oavsett om man är landstingsanställd, kommunalt anställd eller privat anställd. Exempel på yrkeskategorier som lämpligen kan smittspåra är läkare, barnmorskor, kuratorer, sjuksköterskor, undersköterskor, m.fl.

.

Kommunalt anställd personal definieras som hälso- och sjukvårdspersonal på grundval av 1 kap. 4 § 2 alt 3 p patientsäkerhetslagen. Observera att åtgärder enligt smittskyddslagen definieras enligt patientdatalagen som hälso- och sjukvård.

Med **särskild kompetens** avses:

Viss **medicinsk** kunskap om smittsamhet, smittvägar inkubationstider samt kunskaper i **samtalsmetodik** och om gällande **regelverk**.

Lämpliga personliga egenskaper och, när det t.ex. gäller sjukdomar som överförs sexuellt, ett förhållningssätt som inger förtroende och motiverar delaktighet i utredningen.

Vilka **svårigheter** kan finnas vid olika typer av smittspårningar

Grupper - diskussioner

- Klamydia
- Gc
- TB
- Hiv
- Covid-19
- Hepatit C

Smittskyddsförordningen (8 §)

Om en behandlande läkare har anledning att anta att en person har smittats av en allmänfarlig sjukdom, skall läkaren på ett lämpligt sätt underrätta personen om hans eller hennes skyldighet att söka läkare för undersökning. Om den underrättade personen låter sig undersökas av någon annan läkare än den som har underrättat honom eller henne, **skall personen snarast visa för den underrättande läkaren att han eller hon har blivit undersökt och meddela denne resultatet av undersökningen.**

Om den behandlande läkaren inte omgående kan nå personen med en underrättelse skall läkaren omedelbart underrätta smittskyddsläkaren.

Smittskyddsläkaren och **smittspårning**

I vissa situationer kan smittskyddsläkaren åta sig en samordnande roll eller, om det är lämpligt, helt ta över smittspårningsärendet.

I de förhållningsregler som patienten ska ha fått vid provtagning ska ingå krav på kontakt med behandlande läkare. Om index inte kommer för smittspårning ska anmälan göras enligt 4 kap. 4 § SmL.

Om kontakten inte är bekräftats provtagen eller inte kunnat identifierats eller kontaktas ska anmälan göras enligt 3 kap. 6 § alt. 3 kap. 5 § SmL

Smittskyddsläkaren och **smittspårning**

I vissa situationer kan smittskyddsläkaren åta sig en samordnande roll eller, om det är lämpligt, helt ta över smittspårningsärendet.

I de förhållningsregler som patienten ska ha fått vid provtagning ska ingå krav på fortsatt kontakt med behandlande läkare. Om index inte kommer för smittspårning ska anmälan göras enligt 4 kap. 4 § SmL.

Om kontakten inte är bekräftats provtagen eller inte kunnat identifierats eller kontaktas ska anmälan göras enligt 3 kap. 6 § eller 3 kap. 5 § SmL

Index som uteblivit från smittspårning = 4:4

Kontakt = 3:6, 3:5 SmL

Smittspårning **per telefon**

- Smittspårning av index kan ske per telefon. Index ska då själv ha uppgett sitt telefonnummer för smittspårning vid provtagning. Vid samtal med index ska nyckelfråga ställas för att kunna säkerställa id, t.ex. vilken dag och var genomförde du provtagning?

Barnets bästa

- Barnkonventionen svensk lag 1/1 2020
- Barnets bästa. 1: 4 SmL, (1:8 PL, HSL 5:6, SoL 1:2)
När åtgärder rör barn skall det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver.
- Barnets möjlighet att disponera sin egen sekretess och ta egna medicinska beslut beror på barnets ålder, mognad och vad beslutet gäller.

Dokumentation - journal

Följande ska alltid dokumenteras i index (patientens) journal:

- positivt (alternativt negativt) provsvar på klamydia
- klinisk anmälan gjord i SmiNet inklusive givna förhållningsregler
- remittering till annan enhet/klinik

Bör finnas med:

- koppling till respektive kontakts smittspårningshandling
- att smittspårningen är avslutad, inklusive vem som gjort smittspårningen om annan än behandlande läkare

Dokumentation - smittspårningshandling

Smittspårningshandling bör innehålla:

- index (patientens) identitet, adress, telefonnummer
- motsvarande uppgifter för varje kontakt som kan ha överfört smittan till index eller som index kan ha överfört smittan till
- när och hur kontakt/er underrättats om att de ingår i en smittspårning
- om patienten inte kommer för smittspårning.
- koppling till indexpatientsjournal (det ska gå att få fram index namn)
- tidpunkt för sannolikt smittotillfälle – för att kunna påbörja smittspårningen vid rätt tidpunkt. Provsvaret eller var patienten är provtagen – för att kunna avsluta smittspårningen.

Avslut

- Patientens smittspårning är avslutad när smittspåraren har fått bekräftat att alla kontakter som index har uppgett, har lämnat prov.
- Kontakt som är stadigvarande bosatt utomlands avskrivs liksom kontakt som är omöjlig att identifiera (t ex. Kalle, röd mössa i Farsta).
- De kontakter som inte lämnat prov ska vara överlämnade av ansvarig smittspårare till smittskyddsläkaren för fortsatt handläggning.

Smittskyddsläkaren och **smittspårning**

I vissa situationer kan smittskyddsläkaren åta sig en samordnande roll eller, om det är lämpligt, helt ta över smittspårningsärendet.

I de förhållningsregler som patienten ska ha fått vid provtagning ska ingå krav på fortsatt kontakt med behandlande läkare. Om index inte kommer för smittspårning ska anmälan göras enligt 4 kap. 4 § SmL.

Om kontakten inte är bekräftats provtagen eller inte kunnat identifierats eller kontaktas ska anmälan göras enligt 3 kap. 6 § eller 3 kap. 5 § SmL

Index som uteblivit från smittspårning = 4:4

Kontakt = 3:6, 3:5 SmL

TR dom 2018

- Sjuksköterska fick i uppdrag av behandlande läkare att genomföra smittspårning.
- Sjuksköterskan hade inte den särskilda kompetens som krävs för smittspårning enligt SmL:

”...ska läkaren eller annan hälso- och sjukvårdspersonal med särskild kompetens för uppgiften...”.

TR dom 2018

Smittspårningsföreskriften 2 kap. 1 § HSLF-FS 2015:4:

Om den behandlande läkaren överlämnar uppgiften att bedriva smittspårning till annan hälso- och sjukvårdspersonal, ska läkaren vara förvissad om att den som får överta ansvaret har den särskilda kompetens som krävs enligt 3 kap. 4 § smittskyddslagen.

PSL 6 kap. 3 §:

Den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen får delegera en arbetsuppgift till någon annan endast när det är förenligt med kravet på en god och säker vård.

Den som delegerar en arbetsuppgift till någon annan, ansvarar för att denne har förutsättningar att fullgöra uppgiften.

TR dom 2018

- sjuksköterskan identifierar fel person (B) utifrån de uppgifter som index har uppgivit (sökverktyg: hitta.se),

TR dom 2018

- sjuksköterskan identifierar fel person (B) utifrån de uppgifter som index har uppgivit (sökverktyg: hitta.se),
- Dessutom uppger sjuksköterskan för B vem som är index (A).

TR dom 2018

- Kontakt B, som är felaktigt identifierad i smittspårningen, blir upprörd av att felaktigt blivit kontaktad i en smittspårning och letar **reda** på index, eftersom hen fått index för- och efternamn av sjuksköterskan.
- Index blir upprörd pga. av sekretessbrottet och tar sig ilsket till vårdcentralen.

TR dom 2018

”Det som tingsrätten ska pröva i målet är om Xxxxx Xxxx på det sätt som åklagaren påstått röjt uppgifter som hon enligt lag eller annan författning varit skyldig att hemlighålla. Tingsrätten ska alltså inte pröva om smittspårningen i sig skett på ett felaktigt sätt eller vem som i sådant fall bär ansvarat för det.”

Domslut

- **Brott som den tilltalade döms för**
- Brott mot tystnadsplikt, 20 kap 3 § 2 st brottsbalken
- **Påföljd m.m.**
- Dagsböter 50 st á 50 kr
- **Skadestånd**
- Xxxx ska utge skadestånd till Sekretess A med 5 000 kr jämte ränta.

Lessons Learned

- Särskild kompetens är ett måste för att bedriva smittspårning.
- Både behandlande läkare, verksamhetschef och smittspårare har ett ansvar.
- Använd register som är tillräckligt bra.
- Dokumentera alltid vad du gör i en smittspårning, i smittspårningshandling.
- Brott mot tystnadsplikten har ett straffansvar.